

YVA-selostuksesta saadun perustellun päätelmän huomiointi

Alla taulukossa on esitetty kooste yhteysviranomaisen perustellusta päätelmästä ja miten se on otettu huomioon kaavaehdotuksessa.

Yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä	Perustellun päätelmän huomioi- minen
<i>Yhteysviranomaisen arvio arviointiselostuksen riittävydestä ja laadusta sekä laatijoiden pätevyydestä</i>	
Selostus täyttää YVA-lain 19 §:n ja valtioneuvoston ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun asetuksen (YVA-asetus 277/2017) 4 §:n sisältövaatimukset. Arviointiselostukseen ei sisälly sellaisia olennaisia sisällöllisiä tai laadullisia puutteita, jotka estäisivät perustellun päätelmän antamisen. Hankkeesta vastaavalla on ollut käytössään riittävä asiantuntemus arviointiselostuksen laatimiseen ja sen sisältämien erillisselvitysten toteuttamiseen.	Merkitään tiedoksi.
Selostuksessa on huomioitu yhteysviranomaisen lausunto ja sekä yksilöity sen huomioiminen erillisessä taulukossa. Selostuksessa on kuvattu omassa kappaleessa hankesuunnitelmaan tehdyt muutokset, jotka arvioinnissa on otettu huomioon. Tuulivoimahankkeen vaihtoehdot ja tekninen kuvaus sekä hankealueen nykytila on esitetty kokonaisuudessaan selkeästi. YVA-selostuksessa kuvataan tuulivoimahankkeen koko elinkaaren aikaiset vaikutukset rakentamisen, toiminnan ja toiminnan lopettamisen osalta. Yhteisvaikutukset on arvioitu erikseen kunkin arvioitavan vaikutuksen kohdalla. Arviointiselostuksessa on tunnistettu hankkeen toimialaan liittyviä kansainvälisiä, kansallisia sekä alueellisia tavoitteita ja strategioita.	Merkitään tiedoksi.
Kuulemisen sekä yhteysviranomaisen oman tarkastelun perusteella arviointiselostus on laadittu kattavasti ja todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset on tunnistettu sekä esitetty selkeästi, osin erinomaisesti. Myös vähäisemmiksi arvioituja vaikutuksia on arvioitu kattavasti. Esitystapaan olisi kuitenkin tuonut selkeyttä, jos vähemmän merkittävät vaikutukset olisi erotettu selkeämmin todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista.	Merkitään tiedoksi.

Hankkeen ympäristövaikutuksista on koottu yhteenvetotaulukko vaihtoehtoitain ja vaikutusalueittain. Tuloksia on esitetty erikseen hankkeen elinkaari ja/tai osa-alue huomioiden, mutta ei kaikilta osin. Esitystapaa ei ole avattu ja jää epäselväksi miksi kaikkia tuloksia ei ole kerätty samalla tarkkuudella taulukkoon. Taulukkoon on koottu erikseen myös arvioinnin tulokset sähkönsiirron osalta, mikä on hyvä ratkaisu. Yhteisvaikutusten tuloksia ei ole esitetty taulukossa, mitä voidaan pitää tässä perusteltuna ratkaisuna yhteisvaikutuksiin liittyvien suurten epävarmuuksien vuoksi. Yhteisvaikutuksia on kuitenkin arvioitu aihekohtaisen arvioinnin lisäksi myös erillisessä kappaleessa, mitä yhteysviranomaisen pitää hyvänä. Yhteisvaikutusten tunnistaminen vielä alkuvaiheessakin olevien hankkeiden kanssa on oleellinen tieto alueen nykytilan mahdollisen kehityksen kannalta.

Merkittään tiedoksi.

Yhteisvaikutusten osalta YVA-asetus edellyttää, että ympäristövaikutusten arvioinnin ja kuvauksen on katettava yhteisvaikutukset muiden olemassa olevien ja hyväksytyjen hankkeiden kanssa. Varisvuoren hankkeessa on tunnistettu ja arvioitu yhteisvaikutuksia pääasiassa hankealueen välittömässä läheisyydessä sijaitsevan suunnitteilla olevan Kangasjärven tuulivoimahankkeen kanssa, mutta myös kauempana olevien suunnitteilla olevien hankkeiden kanssa mm. maisema-vaikutuksia arvioitaessa. Lähin tuotannossa oleva, Ilosjoen tuulivoimahanke sijoittuu noin 30 km päähän. Yhteysviranomaisen pitää laadittua yhteisvaikutusten arviota tarkoituksenmukaisena, jotta arviointiselostuksessa on ollu mahdollista arvioida Varisvuoren tuulivoimahankkeen vaikutusalueen nykytilan kehittymistä riittävällä tavalla. Arvioinnin pohjana olevaa rajausta voidaan pitää myös riittävänä. Yhteysviranomaisen toteaa, että hankkeiden varhainen suunnitteluvaihe tuo yhteisvaikutusten arviointiin kuitenkin suurta epävarmuutta, eikä yhteisvaikutusten merkittävyyttä ole tarkoituksenmukaista arvioida erityisen tarkasti tässä vaiheessa hankkeiden elinkaarta. Yhteisvaikutukset tulee kuitenkin tunnistaa, jotta saadaan muodostettua kuva mahdollisista riskeistä ja yhteensovittamistarpeista, joita kaikkien nyt suunnitteilla olevien hankkeiden toteutuminen saattaa tuoda. Periaatteena voidaan pitää, että jäljempänä tuleva hanke arvioi suunnittelusaan edellä menevän, jos tämä on saanut lupapäätöksen tai se on käynnistänyt toimintansa.

Merkittään tiedoksi.

Hankkeen nykytilan kuvaukseen mm. kaavoituksen ja arkeologisen kulttuuriperintökohteiden osalta on lausunnoissa esitetty päivittämis- ja täydentämistarpeita sekä muistutettu kaavamääräysten huomioimista. Nämä tiedot ovat tarpeen ottaa huomioon jatkosuunnittelun yhteydessä. Yhteysviranomainen huomauttaa lisäksi, että termistöä tulee käyttää johdonmukaisesti. Nyt selostuksen ymmärrettävyyttä hankaloittaa esimerkiksi, että termiä hankealue on käytetty vaihtelevasti määriteltynä, tämän takia mm. etäisyystiedot jäävät osin epäselviksi. Yhteysviranomainen muistuttaa, että luotettava arviointi perustuu täsmälliseen ja ajantasaiseen aineistoon.

Tarvittavat päivitykset huomioitu kaavaehdotuksessa.

Vaikutusten arviointien yhteydessä on kuvattu myös keinoja haitallisten vaikutusten ehkäisemiseksi ja lieventämiseksi, osa lieventämiskeinoista on huomioitu suoraan arvioinnissa. Yhteysviranomainen muistuttaa, että kaikki arvioinnissa mukana olleet lieventämistoimenpiteet tulee huomioida jatkossakin osana suunnittelua, jotta haitallisilta vaikutuksilta vältytään.

Merkitään tiedoksi.

Yhteysviranomaisen johtopäätös hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista

Arviointiselostuksessa hankkeella ei ole tunnistettu olevan suuria merkittäviä ympäristövaikutuksia. Arviointiselostuksessa todetaan, että hankkeen todennäköisesti merkittävimmät kielteiset vaikutukset kohdistuvat maisemaan, luonnonympäristöön, ihmisten viihtyvyyteen, virkistyskäyttöön sekä maankäyttöön. Lisäksi rakentamisen aikana kielteisiä vaikutuksia voi syntyä liikenteeseen ja luonnonvarojen käyttöön. Sähkönsiirron osalta merkittävimmät haitat kohdistuvat maakaapelivaihtoehdossa maa- ja kallioperään, maankäyttöön sekä luonnonvarojen hyödyntämiseen. Ilmajohdolla lisäksi vaikutuksia voi syntyä pohjavesiin, hiilijalanjälkeen, linnustoon, kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin. Hankkeen myönteiset vaikutukset todetaan kohdistuvan ilmastoon ja luonnonvarojen hyödyntämiseen sekä elinkeinoelämään ja palveluihin. Merkittävyydeltään hankkeen aiheuttamat vaikutukset on arvioitu olevan korkeintaan kohdallaisia 9-portaisessa asteikossa. Selostuksessa todetaan lisäksi, että yhteisvaikutukset läheisten suunnitteilla olevien tuulivoimahankkeiden kanssa voivat nousta merkittäviksi tai erittäin merkittäviksi. Hankevaihtoehtojen VE1 ja VE2 välillä ei todettu olevan juuri eroa, sillä määrällisesti kahden voimalan ero eri vaihtoehtojen välillä on vähäinen monissa vaikutustyypeissä. Sähkönsiirron osalta haitallisia ympäristövaikutuksia kohdistuu jonkin verran enemmän ilmajohtovaihtoehtoon.

Merkitään tiedoksi.

Yhteysviranomainen yhtyy tähän arvioon todennäköisistä vaikutuksista sekä niiden merkittävyydestä. Annetuissa lausunnoissa ja mielipiteissä tai yhteysviranomaisen omassa harkinnassa ei noussut esiin sellaisia seikkoja, jotka nostaisivat Varisvuoren vaikutuksia todennäköisesti merkittäviksi. Arvioinnissa käytettävä aineisto ja menetelmät ovat olleet yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan riittäviä arvioinnin laatimiseen. Vaikutustenarvioinnissa on sovellettu IMPERIA-hankkeessa kehitettyä arviointimenetelmää, jossa vaikutuksen merkittävyys perustuu muutoksen suuruuden määrittämiseen ja arviointikohteen herkkyyteen. Menetelmän periaatteet ovat yleisesti käytössä eri hankkeiden ympäristövaikutusten ja vaikutuksen merkittävyyden arvioinnissa.

Merkitään tiedoksi.

Yhteysviranomainen muistuttaa, että vaikka Varisvuoren hanke ei yksinään yhteisvaikutusten arvioinnin mukaan kasvata edellä mainittujen vaikutustyyppien vaikutusten merkittävyyttä, voivat mm. maisema, melu- ja välke vaikutukset vahvistua merkittäviksi tai erittäin merkittäviksi, jos Kangasjärven hanke toteutuu suunnitellussa mitta-kaavassa. Varisvuoren hankkeen toteutuminen tulee siten vaikuttamaan jäljessä tulevien hankkeiden suunnittelu- ja kaavoitusratkaisuihin. Yhteysviranomainen huomauttaa myös, että hankkeet yhdessä eivät saa vaarantaa maakuntakaavojen maankäyttöä koskevia keskeisiä ratkaisuja ja tavoitteita. Yhteysviranomainen kannustaa selvittämään hankkeiden välisen yhteistyön mahdollisuutta itse hankkeiden sekä niiden sähkönsiirtoratkaisujen osalta.

Merkitään tiedoksi. Huomioidaan mahdollisuuksien mukaan jatko-suunnittelussa. Yhteisvaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa.

Yhteysviranomainen yhtyy myös arvioon selostuksessa esitetyn kanssa, että osa yksittäisistä vaikutuksista saattaa nousta hetkellisesti tai paikallisesti merkittäviksi, vaikka kokonaismerkittävyys arvioinnissa jääkin kohtalaiseksi tai vähäiseksi.

Merkitään tiedoksi.

Luontovaikutukset: YVA-selostuksessa todetaan, että hankkeen maankäytön muutokset voivat vähentää pesivien lintujen lukumäärää. Muutamien voimalapaikkojen läheisyydessä on havaittu uhanalaisia hömötiaisia ja töyhtötiaisia, jotka esiintyvät hankealueella suhteellisen yleisinä. Lisäksi alueella pesii levinneisyydeltään pohjoisia lajeja, mikä korostaa alueen merkitystä linnustolle. Yhteysviranomaisen suosittelee, rakentamistoimien suunnittelussa ja toteutuksessa huomioimaan lintujen pesimäaika.

Hanketoimija huomioi mahdollisuuksien mukaan. Vaikutusten ei ole arvioitu olevan merkittäviä.

YVA-selostuksen mukaan alueelta on tunnistettu metson soidinpaikka voimaloiden lähiympäristössä. Yhteysviranomaisen on yhtä mieltä selostuksessa esitetyn kanssa, että yksittäin arvioituna vaikutus metsoon nousee merkittäväksi, vaikka linnuston kokonaisarviointi jääkin kohtalaiseksi. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että metso sekä myös alueella havaitut pyy ja teeri kuuluvat kaikki lintudirektiivin liitteen I lajeihin sekä metso Suomen erityisvastuulajiksi. Metsäkanalintujen soittimet tulee huomioida asianmukaisesti hankkeen jatkosuunnittelussa ja soidinten ja voimaloiden väliin tulee jättää riittävä suojavyöhyke häiriövaikutukset estämiseksi.

Lajit on huomioitu kaavaehdotuksessa.

Yhteysviranomaisen nostaa esiin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnon (18.12.2025), että päiväpetolintujen osalta arviointiin sisältyy epävarmuutta, sillä usean alueella toteutetun seurannan yhteydessä havaitun lajin osalta ei ole tietoa niiden pesäpaikoista. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että pesäpaikkauskollisten lajien pesän vahingoittaminen on luonnonsuojelulain (9/2023) 70 § 3 momentin mukaan kiellettyä myös lisääntymiskauden ulkopuolella, mikäli kyse on eläimen tekemästä pesästä, jota se käyttää toistuvasti. Mikäli päiväpetolintujen pesiä havaitaan voimaloiden lähettyvillä, on ne siten syytä huomioida tuulivoimaloiden sijoittelussa riittävän suojaetäisyyksin.

Huomioidaan jatkosuunnittelussa.

Lepakot ovat EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeja, joiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on luonnonsuojelulain 78 §:n nojalla kielletty. Selostuksen mukaan Multasuon Särkipuron alue on määritetty lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikaksi (luokka I). Tolvanen ym., 2023 julkaisun mukaan lepakoiden on todettu välttelevän tuulivoimaloita jopa kilometrin päähän. Lähin voimalapaikka (VE1 nro 7) sijoittuu alle 100 metrin etäisyydelle lisääntymis- ja levähdyspaikalta, jonka yhteysviranomaisen katsoo aiheuttavan lain tarkoittamaa heikkenemistä. Lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikan turvaaminen edellyttää voimalan etäisyyden muuttamista siten, että Särkipuron alueeseen kohdistuva heikennys poistuu. Mikäli hanke aiheuttaa lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentymistä, edellyttää tämä poikkeamista luonnonsuojelulain 78 §:n mukaisesta heikentämiskiellosta. Poikkeuslupa voidaan myöntää vain, jos muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole, poikkeaminen perustuu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottavaan syyhyn ja lajin suotuisa suojelutaso voidaan turvata.

Arvoluokittelua on suunnittelun edetessä tarkasteltu uudestaan ja tarkastelun tuloksena arvoluokka on muutettu luokkaan II. Voimalapaikkaa on siirretty etäämmälle Multasuon Särkipuron alueesta. Muutokset on esitelty ja perusteltu kaavaselostuksessa.

YVA-selostuksessa todetaan, että merkittävimmät yhteisvaikutukset syntyvät Kangasjärven tuulivoimahankkeen kanssa. Voimaloiden rakentaminen ja toiminta pirstovat elinympäristöjä ja aiheuttavat häiriöitä laajalle alueelle. Esimerkiksi melu voi heikentää Särkipuron lepäkoiden elinympäristöä ja ekologisten yhteyksien katkeaminen voi olla merkittävä heikennys metsäpeuralle ja suurpedoille. Yhteisvaikutukset linnustoon arvioidaan suureksi, erityisesti metson soidinpaikkaan. Häiriö voi mahdollisesti siirtää soidinpaikkaa kauemmaksi. Varisvuoren hankealue sijaitsee valtakunnallisesti tärkeällä ekologisella käytävällä, jonka alueella esiintyy ihmistoiminnalle erityisen herkkää lajistoa. Maakuntarajan suuntaisesti kulkeva yhtenäinen ja laaja metsävyöhyke voi olla tärkeä siirtymisreitti usealle lajille. Kuten Metsähallituskin lausunnossaan (23.1.2025) toteaa Varisvuori ja sitä ympäröivät suunnitteilla olevat hankkeet katkaisivat ekologisen verkoston yhteyden kokonaan laajalta alueelta. Yhteysviranomainen toteaa, että yhteisvaikutukset lähialueen tuulivoimahankkeiden kanssa tulee selvittää erityisellä huolella, sillä ne voivat nousta suuriksi useamman vaikutuskohteen osalta. Merkittävät vaikutukset tulee pyrkiä välttämään huolellisella suunnittelulla.

Uhanalaisesta salassa pidettävästä lajista on tehty vain viranomaiskäyttöön tarkoitettu selvitys. Törmäysmallinnuksen mukaan hankkeen vaikutus yksinään jää alle merkittävän vaikutuksen raja-arvon. Mikäli kaikki hankkeet toteutuisivat suunnitellussa laajuudessa ylittävät vaikutukset jo merkittävän vaikutuksen raja-arvon. Pelkästään Kangasjärven ja Varisvuoren hankkeiden yhteisvaikutus ylittää saman raja-arvon. Pohjois-Pohjanmaa ELY- keskus on lausunut (18.12.2025), että hankkeiden jatkokehittelyssä tulee varmistaa, ettei merkittävien haitallisten vaikutusten rajaa törmäys- tai estevaikutusten osalta ylitetä, jotta luonnonsuojelulain 70 §:n vastaisilta vaikutuksilta voidaan välttyä. Metsähallitus on myös lausunnossaan tuonut esille, etteivät kaikki suunnitellut tuulivoimahankkeet ole esitetyssä laajuudessaan toteuttamiskelpoisia. Yhteysviranomainen yhtyy edellä mainittuihin arvioihin ja toteaa, että kaikki hankkeet eivät ole toteuttamiskelpoisia nykyisillä suunnitelmilla

Huomioidaan jatkosuunnittelussa mahdollisuuksien mukaan. Kangasjärven hanke ei nykyisessä laajuudessaan ole toteutuskelpoinen. Yhteisvaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa.

Merkitään tiedoksi. Varisvuoren hanke ei arviointien perusteella yksistään aiheuta merkittävää haitallisesta vaikutusta. Yhteisvaikutukset huomioidaan myöhemmässä suunnittelun vaiheessa olevassa Kangasjärven suunnittelussa.

Natura: Natura-arviointi koskee Varisvuori-Louhukangas-Saukonlähte (FI0900061) Natura-aluetta. Lupa- ja valvontavirasto toteaa, että esitetty Natura 2000 -vaikutusten arviointiraportti on riittävä täyttämään luonnonsuojelulain 35 §:n mukaiset vaatimukset. Sekä Lupa- ja valvontavirasto, että Metsähallitus yhtyvät arvioinnin johtopäätökseen, että Varisvuori-Louhukangas-Saukonlähteen (FI0900061) Natura-alueiden suojelun perusteena oleviin luontotyyppeihin tai liito-oravaan ei Varisvuoren hankkeesta yksinään kohdistu merkittävästi heikentäviä vaikutuksia. Lausunnoissa kuitenkin nostetaan esiin joitakin puutteita mm. karttakuvien kattavuuteen ja rajauksiin, jotka vaikeuttavat arviointia. Mahdollisia vaikutuksia tulee lieventää lausunnoissa esitettyjen toimenpiteiden mukaisesti.

Natura-alueeseen kohdistuvat vaikutukset todetaan koostuvan pääosin liito-oravan kulkuyhteyksien mahdollisesta heikkenemisestä. Olemassa oleva tiestö sijoittuu mahdollisten kulkureittien läheisyyteen, ja näihin kohdistuvia vaikutuksia voi syntyä tiestön parantamisvaiheessa sekä liikennevirran lisääntymisen seurauksena. Liito-oravan kulkuyhteyden tukemiseksi kehoitetaan suunnittelemaan toimenpiteitä yhteyksien ylläpitämiseksi alueella (hyppypuut, valikoiva raiwaus ja puuston jättäminen ojan reunaan). Ihmisen tekemillä rakenteilla on ratkaiseva merkitys liito-oravan elinympäristöjen elinvoimaisuudelle.

Yhteisvaikutusten osalta arvioinnissa todetaan, että yhteisvaikutukset ovat todennäköisiä, mutta niiden merkitys on vähäinen. Arvioinnin katsotaan olevan Natura-suojelutavoitteiden näkökulmasta riittävä, mutta varovaisuusperiaate tulee huomioida jatkosuunnittelussa. Yhteisvaikutusten arvioinnissa todetaan olevan myös joitakin puutteita mm. sähkönsiirtolinjoihin liittyen, jotka tuovat epävarmuutta arviointiin. Puutteet ovat kuitenkin selitettävissä hankkeiden varhaisesta suunnitteluvaiheesta johtuvilla riittämättömillä tiedoilla. Rakentamisvaiheessa tulee varmistaa, ettei Natura-alueelle tai sen läheisyyteen leviä haitallisia vieraslajeja. Lupa- ja valvontavirasto katsoo, että hanketoimijoiden välinen yhteistyö on välttämätöntä hydrologisen kuormituksen minimoimiseksi, mikäli sekä Varisvuoren, että Kangasjärven hankkeet toteutuvat.

Merkittään tiedoksi. Hanketoimija huomioi jatkosuunnittelussa.

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset: Yhteysviranomaisen muistuttaa, että vaikka ihmisiin kohdistuvien vaikutusten merkittävyys hankevaihtoehtoissa on kokonaisuudessaan arvioitu kohtalaiseksi, niin alue tulee muuttumaan tuulivoimarakentamisen myötä enemmän rakennetun ympäristön kaltaiseksi ja siten muutoksen merkittävyys voi korostua paikallisesti ja näkyä mm. alueen riistakannassa ja yleisen virkistyskäytön vähenemisenä. Huoli hankkeen vaikutuksista voi vahvistaa koettuja haitallisia vaikutuksia. Yhteysviranomaisen kehottaa hanketoimijaa tekemään yhteistyötä hankkeen eri vaiheiden yhteensovittamisessa aluetta käyttävien ihmisten kanssa. Tämä koskee erityisesti rakentamis- ja purkamisvaiheita. Toiminnan aikaisia melu- ja maisema- haittoja tulee minimoida selostuksessa esitetyllä tavalla.

Selostuksessa todetaan myös, että hankkeen vaikutusalueella ei nykytilanteessa ole juurikaan melua aiheuttavia toimintoja ja hankealueelle sijoittuu osittain maakuntakaavantaustaselvityksenä inventoitu hiljainen alue. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että vaikka hiljaista aluetta ei ole merkitty maakuntakaavaan, eikä aluerajauksella siten ole oikeudellista painoarvoa, on sillä kuitenkin itseisarvoa aluetta virkistykseen ja luonnonvarojen hyödyntämiseen käyttäville ihmisille. Varisvuoren tuulivoimahanke pienentää osaltaan hiljaisen alueen kokoa ja vähentää näin alueen ääniympäristön laatua muiden alueen käyttäjien kannalta.

Yhteysviranomaisen korostaa, että kunnalla on kaavoituksesta ja rakennusluvasta vastaavana tahona vastuu ohjata tuulivoimarakentamista niin, että asutukseen ja loma-asutukseen jää riittävä etäisyys melu-, välke- ja maisemavaikutusten minimoimiseksi.

Hanketoimija huomioi jatkosuunnittelussa.

Kaavaratkaisu on laadittu siten, että melu-, välke- ja maisemavaikutuksia on minimoitu.

Melu: Tuulivoimalaa koskevan rakentamisluvan käsittelyn yhteydessä tulee tarkastaa, että tuulivoimalan korkeus ja melupäästön takuuarvo vastaavat mallinnuksessa käytettyjä takuuarvoja ja että melumallinnus on ajantasainen. Tarvittaessa meluselvitys on uusittava. Meluselvityksessä tulee ilmetä myös yksiselitteisesti, onko ilmoitettu äänitehotaso turbiinin varsinainen äänitehotaso vai turbiinin äänitehotaso + 2dB. Lisäksi Asumisterveysasetuksen 545/2015 12§ 3mon tarkoittama 25dB toimenpideraja on mallinnettava lähialueen asutukselle samaan tapaan kuin sisätilojen matalataajuinen melu. Jatkosuunnittelun yhteydessä tulee perustella kattavammin, miten laskennassa käytetyn äänitehotason katsotaan voivan edustaa yksikköteholtaan hankkeen vaihtoehtoina olevia 6-9 MW voimaloita.

Yhteysviranomaisen huomauttaa myös, että meluselvityksessä pientaajuisten melun osalta julkisivun ääneneristävyytenä on käytetty tasoa, joka ylittävät suomalaisissa omakotitaloissa DL84% todennäköisyydellä. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan tarkastelussa olisi tullut käyttää yhtenäisesti matalampia DL90% arvoja, etenkin tarkastelukohteina oli myös loma-asumiseen tarkoitettuja kohteita. Näin olisi saatu myös selvitettyä kattavammin mahdolliset riskikohteet lisätarkastelua varten hankkeen edetessä.

Yhteisvaikutusten osalta yhteysviranomaisen muistuttaa, että jos Kangasvuoren hanke toteutuu suunnitellusti, ylittyy melun ohjearvo 40 dB melualue viidessä lähimmästä asuintai lomarakennuksesta. Ohjearvon 45 dB ylityksiä tulee myös Varisvuori-Louhukangas- Saukonlähde Natura2000-alueen Louhukankaan osa-alueella. Myös välkkeen osalta tavoitearvot ylittävät yhteisvaikutuksista johtuen. Ohjearvojen ylitykset rajoittavat myös vielä rakentamattoman alueen mahdollista kaavoittamista ja rakentamista.

Selostuksessa todetaan lisäksi, että yhdessä Varisvuoren ja viereisen Kangasjärven yhteisvaikutukset melun osalta hiljaiseen alueeseen ovat huomattavat, vaikka Varisvuoren vaikutus jääkin siinä vähäiseksi. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että hiljaisia alueita, jotka palvelevat matkailua, virkistystä ja retkeilyä pyrittäisiin suojaamaan melua aiheuttavilta toiminnoilta.

Merkittään tiedoksi. Hanketoimija huomioi jatkosuunnittelussa. Kaavassa on määrätty, että ennen rakentamisluvan myöntämistä on varmistettava, etteivät ohjearvot ylity.

Asuin- ja lomarakennukset sijaitsevat yli 2 km etäisyydellä voimaloista.

Yhteisvaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Yhteisvaikutukset tulee huomioida myöhemässä suunnittelun vaiheessa olevassa Kangasjärven suunnittelussa.

Maisema: Yhteysviranomaisen muistuttaa, että maisemavaikutukset ovat yksi tuulivoimahankkeiden keskeisimmistä ympäristövaikutuksista, vaikka niiden merkitys olisikin arvioitu kohtalaiseksi. Suorien, maisemaan kohdistuvien visuaalisten vaikutusten ohella maisemamuutos aiheuttaa välillisesti mm. alueiden virkistyskäyttöön kohdistuvia vaikutuksia.

Tausta-aineisto osalta yhteysviranomaisen huomauttaa, että YVA-selostuksessa perinnebiotooppien osalta ei mainita tausta-aineistoa. Maisemaselvityksessä kerrotaan, että Keski-Suomen perinnebiotooppi on esitetty Keski-Suomen perinnebiotooppien hoito-ohjelman (Keski-Suomen ympäristökeskus 2007) mukaisesti. Kyseinen lähde ei sisällä ajantasaista tietoa perinnebiotooppikohteista tai niiden arvoluokista. Ajantasaisen, tunnettujen perinnebiotooppien sijainti- ja mm. arvoluokkatiedot saa tietopyynnöllä ULJAS-tietojärjestelmästä Metsähallituksen luontopalveluilta (kirjaamo). Aineistoa tulee täydentää em. tiedoilla hankkeen jatkosuunnittelussa.

Yhteisvaikutusten osalta yhteysviranomaisen huomauttaa, että jos kaikki hankkeet toteutuvat suunnitellusti, niin esimerkiksi Keski-Suomen toimialueella sijaitsevalle valtakunnallisesti arvokkaalle maisema-alueelle, Pihtiputaan pika-asutusmaisemat, näkyvien voimaloiden määrä on yhteisvaikutukset huomioiden enimmillään 161 voimalaa. Kaikki voimalat näkyvät noin n. 5 ha osalle maisema-alueen luoteisosaa. Nyt arvioinnissa ei oltu edes huomioitu kaikilta suunnilta mahdollisesti näkyviä suunnitteilla olevia voimaloita, joten vaikutus voi olla tätäkin laajempi.

Kaavaselostukseen on täydennetty ajantasainen tieto perinnebiotoopeista.

Maisemavaikutuksia on arvioitu kaavaselostuksessa. Suurimmat yhteisvaikutukset syntyvät max. 111 voimalan Kangasjärvestä. Maisemaan kohdistuvat yhteisvaikutukset tulee huomioida tarkemmin myöhemmässä suunnittelun vaiheessa olevassa Kangasjärven suunnittelussa.

Pintavedet: YVA-selostuksen mukaan hankealueelle tulevan sähköaseman yhteyteen varataan mahdollisuus energiavaraston rakentamiselle. Selostuksessa mainitaan myös, että tarvittaessa hankkeessa tulee käyttää kuivatustoimenpiteitä. Näiltä osin selostuksessa ei ollut tarkempaa tietoa mahdollisista ojitusmääristä tai siitä onko energiavaraston osalta tarkoituksena rakentaa esim. onnettomuustilanteiden sammutusvesien hallintaan tarkoitettuja rakenteita, eli onko energiavarastosta mahdollisia riskejä ympäristölle ja jos niin miten niitä hallitaan. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että vähäistä suuremmista ojituksista tulee tehdä ojitusilmoitus, missä tarkemmat suunnitelmat tulee esittää.

Hankkeen vaikutukset kohdistuvat arvioinnin perusteella hankealueen ja sähkönsiirtoreittivaihtoehtojen lähimpiin uomiin. Selostuksen mukaan uomat ovat pääosin kuivatuskäytössä olevia oja ja pitkälti muutettuja eivätkä siten luonnontilaisia. Luontoselvityksestä kuitenkin ilmenee, että hankkeen vaikutusalueella oleva Multasuon Särkipuro on moni- muotoisuuden kannalta arvokas kohde, jolla on erittäin hyvä ennallistamispotentiaali useiden uhanalaisten luontotyyppien osalta. Lisäksi luontoselvityksen mukaan kohteella on vesiensuojelullista merkitystä. YVA-selostuksen kuvan 31 perusteella voimalan 5 rakentamisalueelta vedet kulkeutuvat Särkipuron tälle arvokkaalle osuudelle. Mikäli arvokkaille puroalueille päätyy kiintoainesta voi vaikutus puroekosysteemiin olla pitkäaikainenkin, jos kiintoaines liettyy pohjaan ja muuttaa uoman rakennetta. Lisäksi yhteysviranomaisen kannustaa Multasuon Särkipuron ennallistamisen toteuttamista osana hanketta.

Yhteysviranomaisen muistuttaa, että selostuksessa mainittuja pintavesien suojaustoimenpiteiden tarkempi suunnittelu ja kohdentaminen on hankkeen jatkovaiheissa tarpeen, jotta kuormitus läheisiin vesiin ja niiden kautta alapuolisiin vesistöihin olisi mahdollisimman vähäinen.

Hanketoimija huomioi jatkosuunnittelussa. Tarvittavat luvat haetaan jatkosuunnittelun aikana.

Vesistövaikutuksia on arvioitu kaa-vaselostuksessa, eikä niiden ole arvioitu muodostuvan merkittäviksi.

Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat sekä arvioinnin huomioon ottaminen lupamennettelyssä ja luvassa

Lunastuslupa. Lunastuslupa Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta (768/2004) eli ns. lunastuslupalaki liittyy oleellisesti arviointiselostuksen sähkönsiirron ympäristövaikutuksiin. Lunastuslupalain uudistuksen myötä lain piiriin kuuluvien energiansiirtohankkeiden toteutuksen mahdollistaviin lunastuslupiin voidaan liittää aiempaa täsmällisempiä määräyksiä merkittävien ympäristövaikutusten rajoittamisesta (Laki eräiden ympäristön käyttöön vaikuttavien hankkeiden lunastusluvasta, 4 §). Lupa- ja valvontavirasto esittää lunastuslupaviranomaiselle näkemyksensä lunastuslupaan liitettävistä lupamääräyksistä. Lupamääräysten laatimisessa hyödynnetään perustellussa päätelmässä esitettyjä muutos-, lievennys- tai jatkoselvitystarpeita. Lupa- ja valvontavirasto myös valvoo myönnetyn lunastusluvassa ympäristön turvaamiseksi annettujen määräysten noudattamista. Lunastuslupalain muutos on syytä huomioida sähkönsiirron jatkosuunnittelussa ja optimaalisen reitin valinnassa.

Hanketoimija huomioi jatkosuunnittelussa. Hanketoimija tulee hakemaan tarvittavat luvat.

Ojitusilmoitus. Hankkeessa voi olla tarve laatia ojitusilmoitus, jos alueella tehdään kuivatustoimenpiteitä. Ojitusilmoitus on tehtävä Lupa- ja valvontavirastolle vähäistä suuremmasta ojituksesta. Ilmoitus on tehtävä vähintään 60 vuorokautta ennen ojitukseen ryhtymistä. Lupa- ja valvontavirasto antaa ojitusilmoituksesta lausunnon, jossa mm. arvioidaan tarve vesilain mukaiseen lupaan.

Poikkeuslupa. Hankkeessa voi olla tarve poikkeamiselle luonnon-suojelulain 78 §:n mukaisesta heikentämiskiellosta, mikäli hanke aiheuttaa lisääntymis- ja levähdyspaikan heikentymistä EU:n luontodirektiivin liitteen IV(a) lajeille.

Arvioinnin huomioon ottaminen lupamenettelyssä ja luvassa

Hanketta koskevaan lupahakemukseen on liitettävä arviointiselostus ja tämä yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä. Lupaviranomaisen on varmistettava, että perusteltu päätelmä on ajan tasalla lupa-asiaa ratkaistaessa. Hankkeesta vastaava voi tarvittaessa pyytää ennen lupa-asian vireille tuloa yhteysviranomaista esittämään näkemyksensä perustellun päätelmän ajantasaisuudesta. Ajantasaistamisen tarvetta voidaan joutua tarkastelemaan esimerkiksi, jos hanke on muuttunut tai arvioinnista on kulunut pitkä aika.

Hanketoimija huomioi lupavaiheessa.

Lupaviranomainen ei saa myöntää lupaa hankkeen toteuttamiseen eikä tehdä muuta siihen rinnastettavaa päätöstä ennen kuin se on saanut käyttöönsä arviointiselostuksen ja perustellun päätelmän. Lupapäätökseen on sisällytettävä perusteltu päätelmä, ja siinä on asianmukaisesti otettava huomioon arviointiselostusta kuulemisten tulokset. Päätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointiselostus ja perusteltu päätelmä on otettu huomioon. Lupa- laeissa on lisäksi tarkemmat säännökset ympäristövaikutusten arviointimenettelyn huomioon ottamisesta.
